

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasiilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

— List izhaja 10. in 25. vsakega meseca. —
Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane onih zadrug, ki so v „Zvezi“ in ako so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2'60, četrtletno K 1'30 in posamezna številka 25 vinarjev.

— Cena inseratov: 1/48 strani K 1'50, pri večkratnih objavah popust. —

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključí.

Štev. 12.

V Ljubljani, 25. decembra 1916.

Leto III.

Zvezne objave.

Ob sklepu leta.

Z današnjo številko zaključujemo tretji letnik »Gostilničarja«. Težka je bila naša naloga v začetku prvega leta, toda neustrašeno smo se lotili dela v zavesti, da koristimo dobri skupni stvari in z nado, da bode stvar po premagi prvih težkoč tekla lažje. Naša nada bi se bila tudi vresničila, ako ne bi bil pred tremi leti izbruhnil grozen svetovni požar, ki divja sedaj že tretje leto ter vedno — hujše pritiska. Toda kakor rečeno, ko smo premagali prve težave, navalile so se proti koncu prvega leta druge, namreč vprašanje: je li bode mogoče vzdrževati še dalje naše podjetje, ki je osebno v sedanjem času velevažno za naše stanovske tovariše. Kljub našim prizadevanjem, vzdržati list, da bi bil izhajal dvakrat na teden, se nam ni posrečilo, ker so se pač razmere docela predrugačile. Nešteto strokovnih listov je prenehalo z izhajanjem, dasi so bili bolje fundirani ob pričetku vojne. Nam pa se je posrečila naša želja, da smo vzdržali do danes ter le v toliko utesnili svoj list, da izhaja le po enkrat na mesec.

Vsled dolgotrajne vojske se je izdajanje lista silno podražilo, vendar smo ostali pri stari naročnini, ki je bila že za normalne čase neizmerno nizka. Tem težkočam pa se je pridružila še okolnost, da so se naši oglasi silno skrčili, dasiravno na inseratih sloni gmotno stanje vsakega lista. Prava umetnost je list vzdrževati brez inseratov. Do vojnega časa so se mnoge tvrdke odzvale našemu povabilu ter priobčevale svoje oglase v »Gostilničarju«, toda v dolgi dobi dveh let se je tudi v tem oziru dokaj izpremenilo. Trgovci nam sedaj lahko prodajo svoje blago

brezpogojno, če ga le kaj imajo. Radi tega mislijo, da so za sedaj oglasi docela nepotrebni, vsled česar jih ne obnavljajo. Toda napačno je njih mnenje. Upati je namreč, da bode vendar enkrat tudi vojne konec in tedaj bo treba zopet delati reklamo. Pаметen trgovec si bode že vnaprej pripravljaj tla za bodoče delo, že sedaj bode občinstvo opozarjal na svojo tvrdko, četudi bode uspeh šele čez nekaj časa očitien.

Ko smo lansko leto zaključevali list, smo upali trdno, da bode čez leto dni že plaval angel miru nad nami. Toda naša nada se ni udejavila; še vedno divja svetovni požar ter uničuje sad dolgoletnega minolega truda. Izmed vseh slojev je ravno gostilničarski stan trpel v tej dobi najhujše. Nešteto obratov je ustavilo svoje delovanje, ostali pa hirajo in hirajo v toliko, da so še pri življenju. Koliko naših stanovskih tovarišev je izgubilo svoje težko prislužene prihranke ter nevedo kako in kaj bo ž njimi v starosti. Cele knjige bi se dalo napisati o težkočah in trpljenju, ki so ga morali prenašati v tej dolgi dobi naši tovariši. Čuditi se je tem, ki so ostali, da niso že davno izgubili poguma, dasi so stali ne samo med dvema, marveč med več ognji: na eni strani gostje, na drugi zopet producenti in trgovci z vednim poviševanjem cen, do blaznosti takorekoč, temu pa so se še pridružile silno stroge uradne naredbe, ki so korak za korakom izpodvezovale našo obrt.

Tudi letos nas navdaja trdna nada, da bode skoro dokončan krvavi bojni ples in da se skoro vrnejo mirni časi, posvečeni delu in napredku. Ta nada nas poživlja ter nam daje pogum, da se neumorno zopet polotimo dela. Z vsemi svojimi silami hočemo nadaljevati svoje započeto delo, da privedemo svoj list do največje popolnosti, da bode isti postal najboljši prijatelj in svetovalec naših stanovskih tovarišev.

Trdno se nadejamo, da bodo naši tovariši vedeli ceniti naše delo ter nas tudi z vsemi močmi podpirali, vsaj bodo s tem podpirali le sebe ter krepili svoj stan in mu pridobivali vedno več ugleda. Le z zaruženimi močmi nam je mogoče doseči smoter, ki smo si ga stavili ob pričetku. Oprimimo se trdno gesla: »Vsi za enega, eden za vse!«

V nadi na boljšo bodočnost, želimo vsem čislanim podpornikom, svojim naročnikom, združnim načelnikom, odbornikom in članom

veselo in srečno novo leto!

Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem v Ljubljani.

Vinko Ogorelec,
t. č. predsednik.

Našim naročnikom.

Poleg drugih težkoč, ki nas tlačijo v sedanjih kritičnih časih, nam je skrbeti še za gmotno stran našega lista, kar ni ravno malenkost. Res je, da vse osobje našega lista deluje skoro popolnoma brezplačno, smo vendar primorani na vse strani pretresovati, kako bomo vzdržali do konca, ne da bi bilo treba oškodovati naše naročnike s tem, da bi povišali naročnino. Vsled velike štedljivosti smo omogočili to, da ostane naročnina ista, kakršna je bila takoj v pričetku izdajanja lista.

Toda kljub temu nas pogosto muči skrb, kako preskrbeti takoj potrebna sredstva, ker moramo račune takoj poravnati.

Radi tega se ob sklepu leta ponovno obračamo do svojih naročnikov, oziroma gostilničarskih zadrug, da blagovolijo čim preje poravnati za leto 1916. zaostalo naročnino ter vposlati tudi ono za bodoče leto 1917., ker dandanes moramo vse takoj plačevati.

Dve kroni, samo dve kroni, znaša celoletno naša naročnina, torej tako malenkosten znesek, da ne pride prav nikjer v poštev. Kolikokrat po dve kroni si lahko prištedi oni naročnik, ki pazno čita naš list in se ravna po njega navodilih. Koliko kron denarne globe si prihrani oni, ki pazno bere uradne odloke in odredbe, katerih prestopki se ostro kaznujejo z visokimi denarnimi globami. Pogosto se nam zdi škoda prostora, ki ga zavzemajo v vsaki številki razne vladne naredbe in neštivilni ukazi, ker bi ga silno rabili za priobčevanje drugih poučnih člankov, toda nadvse je potrebno, da se naši naročniki seznanijo z zakonitimi določbami, da ne kršijo danih ukazov in se tako obvarujejo občutnih kazni.

Slavne zadruge naj blagohotno in čimpreje izvolijo pobrati pri svojih članih prispevek za bodoče leto ter ga vposlati zvezi, ker le na ta način je mogoče redno poslovanje.

Srečno in veselo novo leto!

želi vsem naročnikom

upravnistvo.

Ob sklepu III. letnika se zahvaljuje podpisano uredništvo čč. gg. dopisnikom in sotrudnikom za trudaljubno podpiranje ter jih prosi za nadaljno podporo in prijazno sodelovanje, želeč vsem srečno in veselo novo leto!

Uredništvo »Gostilničarja«.

Eksistenčni boj gostilničarjev.

Ker je državna oblast dala pod podporo ječmen z namenom, da se porabi za krušno moko, je to povzročilo, da se je omejilo varjenje piva, vsled česar so dobili gostilničarji tako malo piva, da je njih

obstanek prišel zelo v nevarnost. K temu se je še pridružilo dejstvo, da so pivovarji začeli oddajati pivo vojaštvu in onim tovarnam, ki delajo za vojne namene, kar je povzročilo zopet znaten izpadek na zaslužku ter je možnost obstanka še bolj utesnilo.

Kljub navideznim večjim dohodkom v obrti vsled zvišanja cen ima gostilničar kot prodajalec na drobno vsled oslabiljene plačilne zmožnosti konsumentov in omejitve točenja piva mnogo manj čistega dohodka, osobito ker se je vino takorekoč kar čez noč podražilo.

Zaloge piva znajo zadostovati še do konca meseca januarja. Ako se ne zgodi pravi čudež, tedaj smemo pričakovati, da se v tem času ustavi gostilničarsko obratovanje. Podaljšanje tega roka je edino mogoče le tedaj, če bi se dvignil konsument vina, ter s tem nekoliko štedilo z obstoječimi zalogami piva. Gostilničarji imajo resno in pošteno voljo to storiti, toda brezmejno navijanje cen od strani vinskih producentov uničuje že vnaprej to akcijo.

Zmerno dviganje cen vina bi bilo pač upravičljivo, ker je bila letina bolj slaba in so se pridelovalni stroški nekaj zvišali, toda draže se zaeno tudi stare prav znatne zaloge. Draženje vina od strani vinskih producentov pa je že tako postalo in doseglo tako visoko stopnjo, da je opravičena bojazen gostilničarjev, da bodo nalteli ne samo na srdit odpor pri svojih maloštevilnih gostih, marveč, da bodo isti kratkomalo popolnoma odklonili, čezmerno njega pravo vrednost podraženi produkt.

To strahovito povišanje cen vina je zopet nov smrtonosen udarec gostilničarski obrti. Četudi je morebiti med stroje ali četvero takih gostilničarjev, ki so bili v stanu si preje nakupiti kaj zaloge, je vendar večina takih, ki žive iz »rok v usta«. Poleg tega so male zaloge

že davno pošle, ker se je vsled omejitve točenja piva, uživanje vina dvignilo. Gostilničarji, kakor tudi uporabniki so postali žrtev brezprimerne izkoriščanja od strani producentov, špekulantov in prekupcev. Vedno pa se drži konsument, v kolikor še pride v poštev kot zmožen za kupovanje, piva ter skuša kriti svojo potrebo primerno svojim sredstvom. Da bi se izhajanje s pivom na ta način podaljšalo, ni pričakovati. Tudi v tem slučaju bi se pri dobri volji lahko doseglo nekaj s tem, da bi se bile določile maksimalne cene za vino po njega vsebini alkoholskih stopinj. Na Tirolskem se je to tudi zgodilo in ker je Tirolska tudi v Avstriji, je naše skromno mnenje, da bi bilo to mogoče tudi drugje. Oziri na par oseb in njih požrešnost, ki nič manj ni nevarna državi kakor zunanji sovražniki, pač ni na mestu.

Skrajni čas je že, da se že enkrat energično nastopi proti načelu, vsa bremena prevaliti na konsumente, ki pripadajo po večini delavstvu in srednjim stanovom.

Nadaljnje ustanavljanje vojnih kuhinj je sicer dobra in koristna naprava, ki pa zelo škoduje gostilničarstvu, ker je bilo po razmerah prisiljenih mnogo naših gostov, da so se nam izneverili ter obedujejo

LISTEK.

Kako je Boltežar Masovnik izboljšal mleko svojih krav.

Boltežar Masovnik je bil prav dober in napreden gospodar. Vedno je stikal po časnikih in knjigah, po raznih razpravah, kako to ali ono izboljšati. To pa ravno v sedanjih časih, ko smo se toliko novega naučili, ni ravno težko. Saj smo nedavno čitali, da ima krompir, seveda nezabeljen, mnogo več redilnih snovij nego vse maščobe skupaj, da se dá iz šote napraviti najlepše blago za obleke; ko smo zvedeli, da smo bili veliki tepci, ko smo uživali lep bel kruhek, dočim ima turšica več redilne vrednosti in da so največji tepci oni, ki še vedno uživajo beli kruh in neizmerno belijo svoje jedi s prašičjo mastjo ali finim oljem, dočim smo mi že davno tako napredovali, da uživamo edinole vojni kruh ter klepljemo nezabeljen krompir ali nezabeljeno kašo. Take in enake misli so blodile našemu Boltežarju po glavi ter ga dovedle do zaključka, da najbrže hranimo tudi živino z manjvrednimi snovmi, dočim drago-

cenejše zametavamo. Dolgo in dolgo je premišljeval. Konečno se mu neko noč posveti, češ, morebiti so oblanci tudi boljše krmilo nego rezanica, slad in enake stvari. Takoj drugi dan napolni svojim kravam jasli z najraznovrstnejšimi oblanci. Toda glej spaka: Starokopitne krave in kravice, ki jim je napredek deveta briga, so nevsučno vohale skodrane oblance in ker naš Boltežar le ni hotel istih nadomestiti z rezanico, so začele vedno glasneje protestirati proti takemu postopanju. Že je naš Boltežar hotel pobrati oblance, misleč, da se mu to pot ni posrečilo, kar mu šine nova misel v glavo in sicer ta, da kravam najbrže ni všeč barva in da bi bile krave gotovo zadovoljne, če bi oblanci bili zeleni. Toda Boltežar, bistra glavica, jo je hitro pogruntal. Hitel je v sobo ter izvlekel iz skrinje velika očala, za avtomobilista, ki jih je nekoč našel na cesti, brzo jo je mahnil k steklarju ter dal vdelati svetlo zelena stekla. Nato je ta očala nataknil kravi čez oči. Komaj je imela krava očala, je začela z veliko slastjo uživati položene ji oblance. Igra je bila dobljena. Še isti dan je naš Boltežar napravil, vsem kravam zelena očala in nobena več se ni

branila žreti oblance, ker so mislile, da se jim poklada najbolj sočnata zelišča. Velikanski uspeh ni izostal. Brhka Boltežarka je vsaki dan namolzla skorô še enkrat toliko mleka. In kakšno je bilo to mleko! Rumeno kot vosek, smetana pa je bila taka, da jo je morala Boltežarka prerezati z nožem ter da je Boltežar trdil, da je močnejša nego današnji podplati. Pravo zmagoslavje pa je obhajal Boltežar, ko se je pripetilo sledeče: Nekega dne gre Boltežarjeva zakonska polovica v mlečnico po latvico mleka, ki ga je pripravila za zajutrek svoji družini. V svoje največje začudenje najde v skledi mesto mleka kepo sirovega masla. Premišljuje in premišljuje, kako je prišlo do tega. Ker si ni mogla tega razjasniti, gre in pove vse svojemu možu. Ta si vse natančno ogleda in kmalu spozna, kaj se je zgodilo. V maslu so se namreč poznali odtiski mišjih tačic. Sladkosnedna miška je imela pri svojem stikanju smolo, da je padla v mleko. Kobacala je sem in tja po mleku, da bi se rešila. Ker je bilo mleko tako maščobno, je s svojim kobacanjem napravila sirovo maslo in se na ta način rešila, da je splezala zopet iz sklede po narejenem maslu.

v vojnih kuhinjah. Naloga gostilničarjev je, da stremijo za tem, da prevzamejo vojne kuhinje, da vzdrže s svojimi obrati do konca vojne. Javnim oblastvom pa bi bilo tudi ustrezno s tem, ker bi imela na razpolago prikladne prostore in zmožno osebje.

Ta akcija bi se na ta način lahko izvršila v prid oblastvom, širšim slojem in gostilničarski obrti, ker bi se v posameznih okrajih lahko ustanovile vojne kuhinje, da ne bi bil pri njih prevelik naval.

Ta in še mnoga druga važna vprašanja čakajo nujne rešitve.

Gospodarskega oškodovanja in materialne bede, kakor tudi duševnih muk, ki trpinčijo od dne do dne bolj neštete vrste naših ljudi ter jih s strahom navdajajo pred temno bodočnostjo, pač ni mogoče opisati.

To niso nič več tožbe in ne pritožbe v sedanjem težkem gospodarskem položaju gostilničarske obrti, to so že obupni klici mnogoštevilnega stanu 167.000 obrtnikov, z nastavljenici dveh milijonov pripadnikov našega stanu, ki vidijo bližati se njih popolno uničenje v najkrajši dobi.

Obrtne pravice in predpisi.

Št. 18.995.

Razglas.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je prepovedala z razpisom dne 7. decembra 1916 št. 35.132, na podstavi § 7. ministrske naredbe z dne 11. septembra 1916 št. 300 drž. zak., vsem kavarnam in sploh gostilniškim in krčmarskim obratom v območju deželnega stolnega mesta Ljubljane — izvzemši edinole izkuhe — dajanje mleka (naravnega, kondenziranega ali suhega) gostom ter vporabo mleka za izdelavo pijač in dajanje takih pijač gostom v času od 12. ure ponoči do 5. ure zjutraj, nadalje od 10. ure dopoldne do 8. ure zvečer in od 10. ure zvečer do 12. ure ponoči.

Dajanje mleka gostom, vporaba mleka za izdelovanje pijač in dajanje takih pijač gostom **dovoljeno je torej le v času od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne in od 8. do 10. ure zvečer.**

Ta odredba stopa z 11. decembrom 1916 v veljavo in sicer zajedno z določilom § 2. min. naredbe z dne 24. novembra 1916 št. 394 drž. zak., glasom katere je gostilniškim in krčmarskim obratom dovoljeno prodajati kuhano kavo, bodisi samo ali mešano, v lokalu in čez ulico le v istem času, t. j. od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne in od 8. do 10. ure zvečer, na kar se posebno opozarja.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 11. decembra 1916.

Št. 923/5

Razglas, zadevajoč utesnitev razsvetljave.

Vsled ministrske naredbe z dne 20. decembra 1916, drž. zak. št. 417, zaukazuje c. kr. policijsko ravnateljstvo, da se

mora notranja razsvetljava v gostilniških in kavarniških prostorih, v gledališčih, kinematografih in koncertnih dvoranah **na polovico**, ako to radi naprave prostorov ni mogoče, na **dve tretjini dosedanjega obsega zmanjšati.**

Prestopki tega razglasa se bodo v smislu omenjene naredbe kaznovali z globo **do 2000 kron**, oziroma z zaporom do 6 mesecev.

C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 28. decembra 1916.

Cesarska naredba z dne 1916 zadevajoča dovolitev popustov na pridobnini radi motenja obrata vsled vojne, izdana na podlagi § 14.

§ 1. Obvezanci pridobnine, katerih vsled vojne obrati trpe v razmerju njih skupnega obrata bistveno motenje, lahko prosijo za popust enega ali več četrtletnih obrokov predpisane pridobnine; ako pa je bil obrat popolnoma ustavljen vsaj eno celo četrtletje, se jim za tisto celo dobo lahko dovoli popolen popust.

§ 2. O teh prošnjah razsoja posebna komisija, sestojeca iz predsednika pristojne pridobninske komisije in dveh poklicanih članov. Te prošnje naj se vlagajo pri davčni oblasti prve stopnje, ter naj se v njih natančno navede, kakšno je bilo motenje obrata in koliko časa je trajalo.

Prizivi proti razsodbi se v določenem roku vlagajo pri davčni oblasti prve stopnje ter o njih odločuje posebno nalašč za to sestavljena komisija.

Razpis c. kr. ministrstva za notranje zadeve, zadevajoč mesne jedi, oziroma razglasa ministrske naredbe z dne 14. julija 1916, drž. zak. št. 218.

Gostilničarska zadruga v Pragi je prosila za avtentično razlago posameznih določb gori navedene ministrske naredbe ter je dobila sledeči odgovor:

1. Glasom § 6 točka 3 je prepovedana prodaja le onih jedil, ki se ocvro bodisi v stopljeni masti katerekoli vrste ali v olju, kakor n. pr. ocvrtih zrezkov, piščancev i. e., ne pa onih, ki se napravljajo s pomočjo masti ter potem spečejo, kakor n. pr. gotovih močnatih jedil.

2. Točka 2. istega paragrafa določa, naj se ribja jedila, za katerih pripravo se rabi sirovo maslo ali olje, smatrajo v smislu točke 1 kot posebna vrsta mesnih jedil. Seveda morajo biti taka jedila pripravljena v dotičnem gostilničarskem obratu, ako so pa bila v olje vložena že v tovarni, se ne prištevajo med obe mesni jedili.

3. Točka 4. istega paragrafa izrecno prepoveduje prodajo z mastjo in sirovim maslom napravljenega krompirja, posebno prodajo zabeljenega krompirja in takozvanega praženega krompirja.

4. Vsled prepovedi sirovega ali kuhane masla (točka 5., § 6) se razteza tudi na prodajo z maslom namazanega kruha.

5. Prodaja mesnih jedil, ki se pečejo v lastni masti n. pr. pražene bržole in biftek, je dovoljena.

Prodaja razseklanega mesa (faširanega, haše) četudi je napravljeno največ

iz droba, je z ozirom na § 1. ministerijalne naredbe z dne 14. julija 1916, drž. zak. št. 218 ob brezmesnih dneh prepovedana.

Izpremembe obratnega pravilnika.

Tekom vojne je železniško ministrstvo predrugačilo nekatere določbe obratnega pravilnika za železnice. Zelo važna nova določba, namreč da smejo železnice prevažati tudi najobčutljivejše blago na odprtih vagonih, je bila razglašena v začetku vojne leta 1914. Druge novosti so se uvedle, kakor hitro se je izkazala potreba, večinoma v letu 1915. Naredba železniškega ministrstva z dne 19. novembra 1916 ponavlja vse te izpremembe, združivši jih v pregledno celoto. Ker so nekatere določbe te naredbe dalekožnejšega pomena, jih priobčujemo s primerno razlago.

Na podlagi § 2., odstavek 4. železniškega obratnega pravilnika iz leta 1909, se za dobo izvanrednih razmer začasno izpremene sledeči predpisi obratnega pravilnika:

1.) Zvišanje železniških tarif in drugo otežkočenje prevoznih pogojev je do sedaj stopilo v veljavo najprej dva meseca po javni razglasitvi. Po novi naredbi se skrajša ta prekluzivni rok na 14 dni.

2.) Prej je bilo po obratnem pravilniku dovoljeno v vlaku doplačati, če se je kdo hotel peljati bolj daleč, kakor se je glasilo pri osebni blagajni kupljeni vozni listek. V sedanjih razmerah to ni dopustno. V ožjem vojnem ozemlju potujočim civilnim osebam je prepovedano nadaljevati potovanje preko železniške postaje, do katere se glasi vozni listek. Tudi je prepovedano voziti se drugo pot, kakor je na voznem listku naznačena. Vsled tega je prepovedano vsako doplačevanje v vlaku v ta namen. Tudi v širšem vojnem ozemlju in v zaledju je dovoljeno doplačevanje le tedaj, če se nahaja cilj potovanja in potovanje samo izven ožjega vojnega ozemlja. Civilne osebe, ki prestopijo to prepoved, se po § 11., odstavek 1. obratnega pravilnika izključijo od vožnje in so po ministerijalni naredbi z dne 30. septembra 1857 podvržene kazni od 2 do 200 kron ali zaporu 6 ur do 14 dni.

Vsak naj se tedaj pravočasno premisli, kam se pelje in naj si kupi vozni listek naravnost do tja.

3. V splošnem je morala železnica izročati prtljago potniku, oziroma ekspresno blago, naslovljencu v namembni postaji takoj po prihodu vlaka. Po naredbi z dne 19. novembra 1916 pa sme železnica izročati prtljago, oziroma ekspresno blago v širšem in v ožjem vojnem ozemlju tudi na kaki drugi železniški postaji dotičnega kraja. Razven tega sme stranka zahtevati izročitev prtljage šele 14 dni po prihodu vlaka, h kateremu je bila oddana. Železnicam v vojnem ozemlju je tedaj dovoljeno za prtljago 14dnevni prevoznik rok.

4. Obratni pravilnik predpisuje, da se smejo prevažati mrlički samo v kritih vagonih. Po novi naredbi se smejo sprejemati mrlički tudi v prevažanje v nepokritih vagonih, ako se nahajajo v neprodušnih kovinskih posodah, ki so vložene v lesene zaboje. Razen tega morajo biti zaboji pre-

vlečeni z nepremočljivo tkanino ali pokriti z nepremočljivo plahto.

Na odprtih vagonih se tudi v bodoče smejo prevažati mrliči, ki se vozijo v okoli in okoli zaprtih mrliških vozovih.

5. V § 56. obr. pr. je bilo dovoljeno, nasloviti železniške pošiljatve postajeležeče (restante). Po novem je to prepovedano. Pošiljatve z voznimi listi z zahtevo, da blago leži v namembni postaji, se ne smejo več sprejemati.

6. Blago, katero železnica ni mogla takoj prevažati, se je sprejemalo v hranitev, dokler ga je bilo mogoče prevažati. Odslej železnice niso več tako obvezane. Sprejemanje in prevažanje blaga se vrši sedaj le sorazmerno številu vagonov, ki so železnici na razpolago.

7. Po § 66. obr. r. je smela stranka zahtevati, da se prevažata v pokritih vagonih blago, za katero določa tarifa odprte vozove. Samo ob sebi umevno je, da se je moralo skladiščno blago tudi prevažati v pokritih vagonih. Po novi naredbi je to drugače. Železnice niso dolžne prevažati v pokritih vagonih blaga, katero spada na podlagi tarife v take vagone. Odpošiljatelj pa tudi ni več upravičen, zahtevati pokritega vagona. Ako se uporabijo odprti ali s plahto pokriti vagoni, ne jamči železnica za škodo, ki nastane vsled nevarnosti, ki je spojena s prevažanjem na odprtem vagonu. In sicer ne jamčijo železnice za to škodo tudi ne v primeru, da ne bi bil odpošiljatelj izjavil na voznem listu, da predlaga prevažanje na odprtem vagonu.

8. Če so nastale prevozne zapreke, ali če se je ustavil na kaki železniški progi obrat, je bila železnica po § 74. obrtnega pravilnika zavezana, tam ustavljene pošiljatve odposlati po pomožni poti do namembne postaje. Če železnica ni imela pomožne poti, je morala takoj pozvati odpošiljatelja, da ukrene potrebno. Po novi naredbi železnica ni zavezana, če se promet deloma ali pa tudi popolnoma ustavi, takoj pozvati odpošiljatelja, da razpolaga s svojim blagom. Če je železniško osebje z delom preobloženo, se sme izvršiti obveščanje po možnosti šele naknadno, ko to dopuste prometne razmere.

9. Poprej je na podlagi pravilnika morala železnica pripeljati vsako pošiljatve v namembno postajo, katero je bil določil na voznem listu odpošiljatelj. Odslej železnice k temu niso primorane. Dovoljeno jim je izročiti pošiljatve naslovljencu tudi na kaki drugi postaji istega kraja. Če se pa železnice res poslužijo te določbe, ne smejo zaračunati več voznine, kakor je odpade do one namembne postaje, katero je bil označil odpošiljatelj.

10. Vagonske pošiljatve, katere je mora praviloma razkladati prejemnik s svojim delavnimi močmi, so smeje ostati v vagonu do poteka razkladnega roka. Po novi naredbi pa je železnicam dovoljeno, izprazniti vagone takoj po prihodu vlaka, oziroma še pred pretekom razkladnega roka. To opravilo morajo železnice opraviti zastonj in za to ne smejo pobirati razkladnine.

11. Po obratnem pravilniku so imeli pred vojsko prejemniki vagonov pošilja-

tev 24urni, stojnine prosti razkladni rok. Za odpeljavo kosovnega blaga, katero je bilo razložiti iz vagonov železnici, so imele stranke štiridnevni skladarine prosti rok. Če naslovljenec ni pravočasno rešil voznega lista v namembni postaji, če je bil tam nepoznan, ali če se je branil prevzeti pošiljatve, oziroma če so se pojavile druge ovire, so morale namembne postaje vsled § 81. obr. r. nemudoma obvestiti odpošiljatelja o vzroku ovire in zahtevati od njega dodatni ukrep. V prihodnje bo to drugače. Če zaradi izvanrednih razmer v postajah širjega in ožjega vojnega ozemlja ni mogoča redna vršitev tovornega prometa, veljajo po odobritvi nadzorovalne oblasti, to je železniškega ministrstva, glede izročitve blaga sledeče izpremembe obratnega pravilnika:

- Predpisi obratnega pravilnika, ki se tičejo roka za odpeljavo pošiljatve, se razveljavijo. Ta rok sme določiti železnica po lastnem predudarku ter to objaviti na deski pri skladišč. blagajni.
- Tudi določbe § 81., glasom katerih je namembna postaja primorana, sporočiti odpošiljatelju vse ovire izročitve, so razveljavljene. Po novem je prejemnik dolžan, rešiti vozni list tekom novega kratkega roka za odpeljavo blaga ter pošiljatve takoj prevzeti in odpeljati.
- Če ni pripravnih železniških skladišč v namembni postaji, ali če se uporabljajo v druge namene, sme železnica neprevzeto blago na stroške in nevarnost prejemnika ali spraviti v kakem zasebnem skladišču, ali ga pustiti na prostem, ali ga celo prodati. Pri tem pa železnici niti ni treba obvestiti prejemnika ali odpošiljatelja o prodaji blaga.
- Če nastanejo ovire izročitve, je le tedaj dolžna železnica odpošiljatelja obvestiti o vzroku ovire ter ga pozvati k naknadnemu ukrepu, če je mogoče blago v namembni postaji varno spraviti. Sicer sme železnica blago prodati, ne da bi bila poprej o tem obvestila odpošiljatelja ali prejemnika.

12. Sveže kite, sveža mezdra, sveži rogovi in parklji, sveže kosti in druge živalske snovi in neosoljene sveže kože so se smeje prevažati na nepokritih vagonih v dobi od 1. marca do 31. oktobra le tedaj, če so bile spravljene v goste in močne vreče. Vreče so morale biti prepojene z učinkovitim razkužilnim sredstvom, to je s karbolovo kislino ali lizolom. Cela pošiljatve zopet je morala biti pokrita s pokrivalko, napojeno z desinfekcijskimi sredstvi; razventega je moral biti vagon pokrit z navadno vagonsko plahto. Določila nove naredbe za prevažanje živalskih snovi in kož niso več tako stroga. Po novem se smeje nesoljene kože in druge sveže živalske snovi prevažati na odprtih vagonih tudi v »poletni dobi« od začetka marca do konca oktobra, ne da bi bile spravljene v razkužene vreče. Vendar pa mora biti vagon pokrit z odejo, ki je dobro pošušena z razkužilnimi sredstvi in nato še z navadno vagonsko plahto.

Znižanje notranje razsvetljave in podaljšanje policijske ure po gostilnah in kavarnah. D u n a j, 21. decembra. (K. ur.) Ministerijalna naredba, ki se je objavila, nalaga političnim okrajnim oblastim in v krajih, za katere obstoje posebne državne policijske oblasti, da znižajo notranjo razsvetlavo gostiln in točilnic, kavarn, gledališč in drugih zabavišč po možnosti na polovico ali ako bi to ne bilo umestno iz policijskih ozirov vsaj na dve tretjini dosedanje normalne izmere. Glede na pričakovani prihranek luči vsled te naredbe se zaeno policijska ura za gostilne in kavarne lahko podaljša in oblasti smejo za gostilne iz uvaževanja vrednih vzrokov na sploh ali v slučajih podaljšati zapiranje do ponoči in dovoliti gostilnam in kavarnam, da smejo tri dni v letu biti odprte do 1. ponoči. Ne glede na te tri dni se more tako dovoljenje priznati zlasti blizu kolodvorov in gledališč se nahajajočim gostilnam, dalje glede na goste, ki prihajajo z nočnimi vlaki, potem hotelom z gostilniškim obratom, kakor tudi gostilnam, ki imajo izrecno večerni posel, in istotako zabaviščem, da se prepreči materialna škoda teh obratov vsled zapiranja ob 11. uri. — To kaže, da se hoče nekatere obrate pričeti menda že ob 8. zapirati, da se bo za tiste, ki bodo smeli imeti do 11. ali 12. odprto, nabralo ali prihranilo material za svečavo in kurjavo, drugače tega ni razumeti. Z ozirom na enake pravice in enake dolžnosti s tem ne bomo zadovoljni.

Mali gostilničar.

Zadružne objave.

Člani gostilničarske zadruga za ljubljansko okolico,

ki so doklado za leto 1916 še na dolgu, se še enkrat opozorijo, da vplačajo 3 K zadružna doklade na pošti na položnico, ki jim je bila po pošti doposlana. Zamudniki se bodo po novem letu izterjali potom c. kr. politične oblasti. Načelnništvo. Stev. 6168.

Ugledni

Zadrugi gostilničarjev itd.

v Ljubljani.

Nanašajoč se na svoj dopis z dne 26. septembra 1916, št. 5411 vam podpisana zbornica naznanja, da je danes prejela od c. kr. deželne vlade v dopisu z dne 28. oktobra 1916, št. 32742 glede prodaje drobovja o brezmesnih dneh sledeči odgovor: „Ministrstvo notranjih zadev ni glasom odloka z dne 16. okt. t. l. št. 53622 z ozirom na neobhodno potrebno štedenje z obstoječimi zalogami mesa v stan dovoliti, da se na ondotno vlogo dovoli prodajati drobovje ob brezmesnih dnevih in to tembolj ker se isto vsled nastopa mrzlejšega letnega časa ne skvari tako naglo, kakor je bilo v prvi vrsti povdarjano v dotični vlogi“. Vsled tega ostane dotična naredba v polnem obsegu v veljavi.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1916.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Predsednik:

J. Knez.

Tajnik:

Dr. Windischer.

Naredba ministrstva z dne 24. novembra 1916, drž. zak. št. 394 zadevajoča promet s kavo v kavarnah in gostilnah.

Predpisi o prometu s kavo v kavarnah in gostilnah se je predrugačil v toliko, da se sme v gostilnah in kavarnah kava sama ali pomešana z mlekom in drugimi primesmi tako v gostilniških prostorih samih, kakor tudi čez ulico oddajati le od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne in od 8. do 10. ure zvečer. C. kr. dež. vlada sme posameznim gostilniškim obratom dovoljevati izjemo od tega predpisa, a v prvi vrsti le tedaj, kadar je to v korist nepremožnim slojem. Naredba z dne 6. decembra 1916, drž. zak. št. 406 določa, kako naj se varčuje z razsvetljavo in kurjavo. Posebno važen za gostilničarje je predpis, da smejo gostilne biti odprte le do 11. ure, kavarne pa do 12. ure ponoči, ako ni že sedaj določena bolj zgodnja policijska ura. Nadalje je tudi prepovedano, da bi se gostilne in kavarne od zunaj razsvetljujele. Taka razsvetljava od zunaj je le potem dovoljena, če služi razsvetljavi elektrika in se električni tok proizvaja z vodno silo.

Stanovske vesti.

Prejemnice za sladkor, kavo, mast se izdajajo obrtnikom, trgovcem in zavodom izključno le vsako sredo od 9. do 12. ure dopoldne, ker ob drugih dnevih ni urad za tozadevno poslovanje sestavljen in je zato izdaja prejemnic sploh nemogoča.

Iz kuhinje.

Priprava nekaterih vrst sira.

V zadnji številki je izostal naslednji recept za napravo sira, Vsled tega je bilo nekaj bralcev na nejasnem glede izraza „skute“. Izraz skuta se pravilno rabi sesirjeno snov iz kislega mleka, ki se polije z vročo vodo ali iz sladkega kateremu se pridene sirša: Tako skuto imenujejo ponekod tudi **mohand**. Izraz skuta pa se rabi tudi za **mlezvo**, to le za mleko, ki ga da krava, ko se je otelila. Tako mleko se segreje na vročem ter je zakrknjeno nekoliko rumeno.

Sir iz skute. Skuta se napravi iz kislega mleka, ki naj se polije z gorko vodo, potem dobro stlači ter dene v skledo. Čez to se povezne nekoliko večja skleda ter postavi na topel kraj. Vodna para, ki se napravi, se sesede na pokrivajoči skledi ter se odteka po njej. Skuta se na toploti skvasi ter postane sirasta in nekoliko rumenkasta. Treba jo je pa vsak dan dvakrat do trikrat premešati. Četrty dan je navadno zrela. Takrat diši kot sir in se da stisniti v trde kose. Nato se nasoli in opopra ter se dodene kumine in se napravijo s ploskvo roko majhni ploskvi hlebčki, katere se položi na deščice in se jih postavi na hladan, suh kraj, da se dobro osuše. Ko se osuše, so že za rabo, okusni in tečni. Pozneje postanejo vedno temnejši in bolj trdi. Nastrugajo se na ribežnu, primeša se jim žlico smetane ter s to zmesjo namaže kruh; lahko se pa ta zmes potrese tudi z nekoliko drobnjakom.

Recept za pripravo finega ruma.

Vzame se 1 liter finega 90% špirita na $\frac{3}{4}$ litra vode in $\frac{1}{8}$ kg sladkorja. — Voda in sladkor se skuhata; ko se je to ohladilo, se prilije špirit, v katerega se je preje dejalo $\frac{1}{2}$ dekagrama rumove esence, 2 grama rumove arome, $\frac{1}{2}$ dekagrama vanilne esence, $\frac{1}{2}$ dekagrama rumovega etra, 1 ali 2 kapljic

očetnega etra. Ko se vse to skupaj zmeša se zmesi pridene še par kapljic sladkornega kulerja (barve), da dobi zmes lepo zagoreto barvo. Lahko se pridene še nekaj kapljic limoninega soka in cel olupek limone. Čez kakih 24 ur se vse precedi, natoči v steklenice in položi v hladno klet. Tako napravljeni rum je fem finejši in bolj aromatičen, čim dlje časa je vležan.

Kdor ima kaj špirita na razpolago, ta si lahko napravi prav fin rum ter mnogo prihrani osobito sedaj, ko istemu rasto cene od dneva do dneva.

Prebavljivost krompirja je kaj različna ter odvisna od njega priprave. Navadno kuhan, osoljen krompir ali krompir z maslom, kot salata s kisom in oljem je slabo prebavljiv, ker telo 9.4% suhe snovi, oziroma 32.2% dušikovitih snovij izloči neprebavljenih; ako pa se skuha krompir v sok se pa izgubi 5.6% suhe snovi in 19.5% dušikovitih snovij. Krompir tedaj skuhan kot močnik je najtečnejši in najlažje prebavljiv, kar je osobito pri osebah s slabim želodcem zelo važno.

Okrepčujoča jed. Zmeša se 1 liter posnetega kislega mleka s 6 žlicami sladkorja in čajno žličico zdrobljene citronove kisline. Temu se primeša še 1 likerjev kózarček poln ruma ali konjaka. Ta zmes se stepla dalj časa s stepačo za sneg. Med tem se razmoči 6 tablic rudeče želatine v vodf ter se jo med tem vednim mešanjem vlije v mleko. Da se vse dobro zmeša, se mora še dalje raztepati, ker drugače se želatina sesede na tla. Ko je vse dobro zmešano, se zmes zlije v kako lepo obliko in postavi na hlad. Ker se okus po želatini popolno izgubi, se lahko nudi brez vsakega drugega soka; seveda se prav dobro prilega sveže ali opečeno sadje.

Narezane limone se ohranijo, če se skozi najskrajnejši konec sadu potegne vrvice ter obesi limona tako, da je narezani konec navzdol. Sok ne izteče, ampak se napravi tanka kožica. Taka citriona se obdrži dlje časa.

Razno.

* **Davek na vojne dobičke.** Pravna sredstva zoper odmero davka na vojne dobičke so ista kakor pri dohodnini in tudi koleka prosta. Rok za vložitev priziva je 30 dni. Opozarjamo pri tem le na to, da imajo prizivi zelo malo uspeha, ako se ni pritožilo proti odmeri dohodnine, t. j. če se je zamudil prizivni rok zoper dohodnino.

* **Hišni pisemski nabiralniki.** Novi poštni red določuje v § 37, točka 5, da se smejo poštni nabiralniki postaviti tudi v notranjosti trgovin, hotelov, gostiln, zavodov itd. Dovoljenje za tak nabiralnik se doseže pod naslednjimi pogoji: Hišni nabiralniki se smejo postaviti v krajih, kjer so erarični poštni uradi. Razdalja kraja, kjer se postavi nabiralnik, od pota, kjer redno hodijo poštni uslužbenci, ne sme znašati več kot 1000 korakov (750 metrov). Dostop do nabiralnikov mora biti ob času pobiranja neoviran, zato se nabiralniki ne smejo postaviti v nadstropjih. Postaviti se

smejo le nabiralniki onih vrst, ki se porabljajo za splošno porabo v kraju; posebni nabiralniki za blagovne vzorce se ne postavijo. Nabiralnike oddaja pošta in ostanejo njena lastnina. Čas pobiranja iz domačih nabiralnikov je isti kakor pri javnih. V posameznih slučajih se čas pobiranja lahko določi v sporazumu z interesenti, pri čemer je njih želje, v kolikor dovoljuje obratni čas, vpoštevati. Ob nedeljah je posebno pobiranje od 12. ure opoldne naprej izključeno. Izpremembe v času pobiranja je treba interesentom pravočasno naznani. Interesentje morajo za vsak nabiralnik plačati obratni in amortizacijski prispevek ter pristojbino za pobiranje. Natančnejša pojasnila dajejo pošte.

* **Oficijalni kurzni list ob koncu leta.** Dunajska zbornica se je v svojih zborovanih pečala z vprašanjem, da se bo izdal tak kurzni list najbrž po stanju o Božiču. Objavil se ne bo kakor časih kurz denarja in blaga, ampak le enotne cene. Kurzi bodo dobro došli vsakemu lastniku efektov in jih bodo zlasti tudi javne in zasebne premoženjske uprave, sodišča, notarji itd. porabili za ocenitev vrednosti premoženja. Tudi podjetja bodo potem lahko sestavila bilance, v katerih se je doslej navadno vstavljala kurzna vrednost efektov pred vojno.

* **Krompir na Nemškem.** Nemški listi poročajo: Letos se je pridelalo na Nemškem za več kot polovico krompirja manj kakor lani. Leta 1915. ga je bilo 50 milijonov ton, letos pa le 21 milijonov ton. Vsled tega je bilo treba znižati dnevno množino krompirja na maksimalno $\frac{3}{4}$ funta (175 g) za osebo. S 1. januarjem se krompir tudi ne bo več primešaval kruhu, nadomestili ga bodo z ječmenom ter vsled tega še bolj reducirali produkcijo piva. Vojaški krogi se resno bavijo z načrtom vpeljati na vsem Nemškem prisilno in enotno in skupno prehrano prebivalstva.

* **Nadomestilo za svinčene lovske šibre.** Vsled večje porabe svinca za vojaške namene, se je pokazala potreba, poiskati nadomestila za lovske šibre iz svinca. Sedaj pa se je tvrdki G. Winwarter, tovarni za pločevinasto in svinčeno blago, Dunaj I. Getreidemarkt 8, posrečilo izdelati šibre iz cinka, s katerimi se na daljavo 25 do 40 korakov — zlasti pri porabi brezdimnega smodnika — dosežejo prav povoljni uspehi. S porabo takih šiber se puškina cev ne pokvari. Prizadeti krogi se opozarjajo na to novost s pristavkom, da se šibre iz cinka naročajo neposredno pri gori imenovani tvrdki.

* **O zgodovini krompirjevega kruha.** Da se je pekel kruh s primesjo krompirja, je mogoče zasledovati v 18. stoletje. Leta 1769. je o priliki nastale draginje na Badenskem izšel v nekem listu poučen spis, ki ga je vlada naročila in kateri se glasi: »Gospod Mustel je iznašel nov način, kako je mogoče štediti z moko. Kot nadomestilo priporoča krompir in sicer: dva dela krompirja in ene del moke da že prav dobro vžiten kruh; ako se vzame polovico moke, polovico krompirja, je kruh še boljši; če pa se vzame dva dela moke in en del krompirja, ga je pa težko ločiti od

kruha, ki je samo iz moke.« Ker draginja ni ponehala, je izšel 20. septembra 1770 drugi pouk za ljudstvo: Kako se peče kruh iz buč. — Gotovo je zanimivo, da je Voltaire leta 1770. predlagal, naj se peče kruh s primesjo krompirja. Poskušal je sam ter napravil testo, ki je vsebovalo polovico krompirja ter je bil kruh baje precej dober.

* **Prošnje za vojni popust pridobnine.** Cesarska naredba z dne 19. oktobra 1916 določa o dovolitvi vojnega popusta pridobnine. Dotično naredbo prinaša naš list na drugem mestu, tu se hočemo pečati edinole s prošnjami za tak popust. V takih prošnjah je treba navesti: 1. vzroke, zakaj se je obrat poslabšal n. pr. vsled vojnih izrednih razmer, vsled vpoklica lastnika, oziroma uslužbencev i. e. 2. od kdaj se je obrat poslabšal in 3. za koliko se je isti poslabšal proti merodajni dobi od 1. junija 1914 do 30. junija 1915 n. pr. za polovico, tretjino, za četrtino itd. Prepričani smo, če so se razmere dejansko res poslabšale, bode taka prošnja imela večji uspeh nego priziv proti odmeri dohodnine. Vpoštevati je tudi, da so take prošnje kolekoproste, dočim morajo biti prizivikolekovanj. O prošnjah za vojni popust pridobnine odločuje davčna oblast prve stopnje v posebni komisiji.

* **Finančni minister o avstrijskem narodnem gospodarstvu.** V zadnji seji kontrolne komisije za državne dolgove je imel novi finančni minister Marek nagovor, v katerem je najprej poudarjal uredbo kontrolne komisije, kajti stalna kontrola dolgov po organih legislative zelo pospešuje avstrijski državni kredit. Načelno mnenje finančnega ministra o državnem kreditu je, da se morajo obveznosti države pod vsemi pogoji in tudi pri najhujšem pomanjkanju izpolniti. Rajši trpeti pomanjkanje in lakoto, kakor ne zadostiti takim obveznostim. Vsled vojnih dogodkov se je narodno gospodarstvo države z lastnim državnim gospodarstvom tako stalilo, da bi država, katere državno gospodarstvo bi postalo nevredno kredita, tudi za svoje narodno gospodarstvo ne mogla nikjer dobiti kredita. Naše narodno gospodarstvo potrebuje po vojni predvsem inozemski kredit, da pokrije potrebščine po surovinah. Ta kredit bo pa le našla, če ima inozemstvo prepričanje, da je ostal državni kredit Avstrije v tem strašnem viharju, v katerem domovina vztraja, neomajan. Zato moramo pozornost osredotočiti na to, da najde naše ljudstvo v orožju po povratku urejene razmere. Pod vsakimi okolnostmi je treba zasigurati obstojanje, vsled česar je treba neprestano misliti na zvišanje državnih prejemkov. Vojni pribitki k obstoječim davkom se zde ministru le začasno kot najprimernejša oblika zvišanih prejemkov. Z 31. julijem 1914 začenja za razmerje med državo in državljanom nova perijoda, v kateri mora vsak posameznik občutiti, da je njegova eksistenca neskočno močnejše in trdnejše kakor v katerikoli drugi zgodovinski epohi zvezana z eksistenco države. Dajatev davkov se ne sme več kot neprijetna odredba, ampak kot po sebi umevna vesela

dolžnost, kot dajatev v lastnem interesu občutiti. Ona država, katere državljanji bodo hitrejšje predelali ta duševni proces, bo hitrejšje in varnejše kot omahujoče države dospela v konsolidirane razmere. Vidim pred seboj veliko trudapolno delo, toda prevzet sem s tem, da mora radikalna finančna politika učinkovati konservativno, ker more le pogumno in neustraheno delovanje proti gotovim v vojni nastalim izrastkom zagotoviti idejo državljanskega gospodarskega reda. Lahko smo v marsičem drugega mnenja, kar nas pa vse združuje, je trdno zaupanje v obstoj domovine in v vrlost in požrtvovalnost njenega prebivalstva.

* **Največja knjižnica za slepce na svetu.** Zavod za slepce v ulici Duroc v Parizu ima največjo knjižnico za slepce na svetu, saj šteje, kakor trdi »Temps«, več nego 45.000 snopičev v Braillovih pismenkah, ki so bili preje (pred vojsko) posojani v vse dele sveta. V Franciji sami ima ta knjižnica mnogo filijalk po departementih. V današnjih dneh čita to knjižnico čez dva tisoč slepcev. Uprava si prizadeva, knjižnico po potrebi pripraviti in preurediti za one, ki bodo v vojski ob oči.

* **Zlata reka iz Evrope v Ameriko.** Finančni poročevalec časnika »Times« poroča iz New Yorka: Zlato prihaja iz Anglije in drugih dežel zaveznikov v takšnih množinah v »Assay Office« v Ameriki, da tamošnji uradniki ne morejo več zmagovati dela. Zdelani in utrujeni uslužbenci zajemajo iz zabojev zlato, ki ga morajo tehtati in vrednost vpisati v knjige in so baje samo od tega vsi bolni, ker vidijo takšne kupe bleščeče se kovine (?). Več kakor 800 milijonov dolarjev v zlatu je sedaj spravljenih v sobanah, dolgih po 100 in več korakov. Zabojev stoji pri zaboju, vse samo suho zlato, tako da stopajo uradniki na stole in mize, če hočejo pogledati po sobani. Če bi imeli to zlato izplačati po 1000 dolarjev na dan, bi potrebovali 1000 let, da bi ga prešteli, pa bi ga še polovico ostalo.

* **Taylorjev sistem v delavnem času.** Vlada je izdala naredbo glede omejitve razsvetljave in kurjave, da se prihrani poraba premoga. Pri tem nastane gotovo vprašanje, kako naj se delovni čas uredi, da se bo porabilo manj premoga. V Avstriji je običajno služba dopoldne in popoldne do večera, bodisi v uradih ali privatnih pisarnah in trgovinah. Zdaj se propagira ideja, da bi se uvedel pri nas Taylorjev sistem, ki je po večini že v veljavi na Angleškem in v Ameriki, da se gotove ure zdržema dela, zato pa v teh urah bolj intenzivno. Ta delovni čas je v omenjenih deželah od 9. do 4. ali od 8. do 4. Če se bo hotelo izvajati konsekvence zgoraj omenjene naredbe v krajih, kjer je razsvetljava in kurjava odvisna od premoga, se bo moralo uvesti ta sistem in vemo tudi, da ga bodo nastavljenjci z veseljem pozdravili, kajti potem bo velik del večera njim na razpolago.

* **Ameriški Židje** hočejo nabrati 120 milijonov za zaklad, iz katerega bi dajali posojila po vojni prizadetim poljskim Židom. V Ameriki je 2.500.000 Židov, ki so večinoma jako bogati.

* Kavarne v Pragi. Dne 11. t. m. je bil v Pragi prvi dan, ko v kavarnah sploh ni bilo dobiti kave. To se je zelo čutilo zlasti popoldne, kajti nenavadnost mnogih novih uredb in cena stvari ki, se dobe je mnogo gostov pregnala.

Za današnja številka smo pripravili poročilo o vlogi državne zveze gostilničarskih zadrug, a ga bomo radi pomanjkanja prostora priobčili šele v prihodnji številki.

Tovariši, širite in naročajte naš list!

Velika dobro idoča hotelska restavracija v Ljubljani

se odda prihodnje leto v najem.
Za strokovnjaka izborna priložnost za pomnožitev premoženja.

Natančna pojasnila daje „Upravništvo Gostilničarja“ v Ljubljani. Marije Terezije cesta 16.

VINO

od 56 litrov naprej in kislavo vodo novi
„SILVA VRELEC“
razpošilja po povzetju

A. OSET pošta Guštanj, Koroško.

Sanatorij Elizabetinum

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. Bolniška oskrba sester križark. Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi 36 zdravilnimi pripomočki. 24—24 Poljanska cesta 16. Telefon št. 141.

Av gust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13.
Zaloga raznovrstnega namizja 2424
30 za gostilne, hotele in kavarne.

I. kranjska tovarna mineralnih vod, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica št. 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v pat. steklenicah: jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

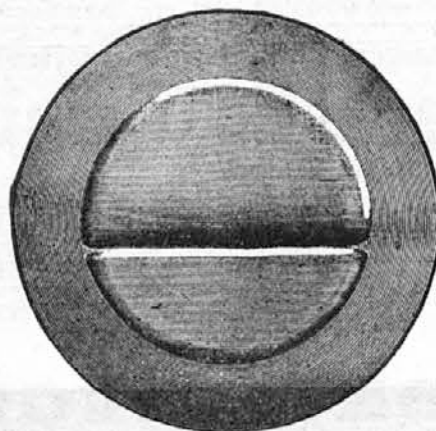
BELA VINA

štajerskega lastnega izdelka

oddaja

J. Bezgovica

Šmarje pri Jelšah, Štajersko.

Glasom ministrske naredbe z dne 16. julija 1916 je prepovedano posameznim gostom nuditi topla jedila na servirnih pladnikih.

Reformni krožnik

popolnoma odgovarja gori navedeni naredbi ter zaedno zadovolji tudi goste.

Velike prednosti ni mogoče prezreti.

Popis v članku „Praktična novost“.

CENE: Bel krožnik K 1-90, z modrim robom K 2-30, z okraski pod glasuro ali monogrami K 2-95, servirni pladniki (ovalni) K 1-95, 2-40, 3-05
s troški loko Ljubljana.

Naročila sprejema:

upravništvo „Gostilničarja“
kot edini zastopnik.

Jakob Zalaznik

pekarija, slačičarna in
kavarna 31 25—24

Starl trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrak.

Filijalke:

Mestni trg št. 6
Kolodvorska ulica št. 6.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadrug v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 16

posreduje brezplačno
za vse službo iščoče

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslužujte se te ugodne prilike!

26 23—24

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Koncem leta 1915 je imela vlog . . . K 48.500.000—

Rezervnega zaklada . . . „ 1.330.000—

Sprejema denarne vloge

:: vsak delavnik. ::

Hranilnica je **pupillarno varna** in
stoji pod kontrolo

o. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posojila na zemljišča in posojila na Kranjskem proti 5 %/o, izven
Kranjske pa proti 5 1/4 %/o obrestim in proti najmanj 1 %/o
oztr. 3/4 %/o odplačevanju na dolg.

Sodavičarji pozor!

: **Pristni malinovec** :

(malinčni sok ali ocedek)
ima naprodaj po najugodnejši ceni

Lovro Rogelj

Vrhnika.

Pošilja se od 25 kg naprej.

Tovariši! Tovarišice! Kupujte le pri tvrdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“, v Vašem glasilu.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kolmann
 11 v Ljubljani 24-24
 dovolj gostilničarjem in ka-
 varnarjem pri večji naročbi
 izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarja
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi zastoj in poštne prosto
 vsak gostilničar in trgovec v po-
 ljubnem številu za razdelitev med
 18 goste ter odjemalce. 24-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška št. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo
 veliko zalogo zajamčeno naravnih
 vin iz dolenskih, goriških, istrskih
 in štajerskih vinskih gorc.
 Telefon št. 262.14 25-24

Pivovarna „Reininghaus“
 Gradec — Steinfeld
 priporočata
 svoja najboljša piva
 kakor:
**marčno carsko, vležano
 in bavarsko v sodčih in
 steklenicah.** 27 23-24
 Specijaliteta **Reininghausovo dvojno sladno
 pivo „St. Peter“** v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna „Puntigam“
 Gradec — Puntigam
Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
**marčna, cesarska,
 vležana, eksportna
 in bavarska piva** 33 23-24
 v sodčkih in steklenicah.
Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim
češkim budjejeviškim delniškim pivom

pizenskega tipa

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 24-24 Informacije daje Česka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poška v Trstu.

Adria, delniška pivovarna, Trst
Varilnica v Senožečah.
 (Železniška postaja Divača.)
 Vplačana glavnica
K 1,000.000
 :: Ustanovljena ::
I. 1820.
 priporoča svoje priznano dobro **Adria marčno, dvojno marčno in granatno pivo**
 v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

KLEINOSCHEG-
DERBY SEC
 39 25-24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino.
 Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur.
 Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino.
 Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.
 ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc
 Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
**marčno, dvojno marčno in izvožno
 pivo v sodčkih in steklenicah.**
 Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 24-24